

Oslo kommune

Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Dato: 14.06.2016

Deres ref:

Vår ref (saksnr):
201505271-16

Saksbeh:
Siri Johanne Vik

Arkivkode:
933

NOU 2015 - OVERVANN I BYER OG TETTSTEDER - SOM PROBLEM OG RESSURS - OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE

Det vises til tidligere kommunikasjon om Oslo kommunes høringsuttalelse til NOU 2015 – overvann i byer og tettsteder – som problem og ressurs. Oslo kommune fikk utsatt frist for oversendelse av høringsuttalelse. Vedlagt følger samferdsels- og miljøbyrådens sak 19/2016 Oslo kommunes høringsuttalelse til NOU 2015:16 Overvann i byer og tettsteder - som problem og ressurs. Vedlagt følger også kommentarer til lovforslaget.

Med hilsen

Inger-Anne Ravlum
kommunaldirektør

Anne Brit Lindsøe
seksjonssjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: 1 - Byrådens sak 19/2016 Oslo kommunes høringsuttalelse til NOU 2015:16
Overvann i byer og tettsteder - som problem og ressurs
2 - Kommentarer til lovforslag (kap 23)

Kopi til: Inger-Glad.Stokland@kld.dep.no

Oslo kommune
Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Byrådets sak

Byrådets sak nr.: 19/2016
Vedtaksdato: 08.06.2016

Vår ref. (saknr.): 201505271-15
Arkivkode: 933

OSLO KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE TIL NOU 2015:16 OVERVANN I BYER OG TETTSTEDER - SOM PROBLEM OG RESSURS

Saksfremstilling:

NOU 2015: 16 Overvann i byer og tettsteder – Som problem og ressurs ble overlevert til miljø- og klimaministeren den 02.12.2015. NOU 2015:16 ble lagt ut til høring av Klima- og miljødepartementet den 01.02.2016 (14/618) med høringsfrist 03.05.2016. Oslo kommune har fått utsatt høringsfrist til 08.06.2016.

I forbindelse med utarbeidelse av høringssaken er det innhentet innspill fra følgende kommunale virksomheter: Vann- og avløpsetaten, Byantikvaren, Bymiljøetaten, Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Plan- og bygningsetaten, Kommuneadvokaten, Klima- og energiprogrammet og Omsorgsbygg Oslo KF.

Vedtakskompetanse:

Høringsuttalelsen avgis av byråden for miljø og samferdsel på delegert myndighet jf. bystyrets vedtak 30.05.2001 sak 218 og byrådets vedtak 03.07.2001 sak 1360.

Kopi av høringsuttalelsen vil bli sendt bystyret v/ samferdels- og miljøkomiteen.

Vedtak:

Oslo kommunes høringsuttalelse

Innledningsvis vil definisjonen av overvann omtales ettersom dette er avgjørende for hvordan overvann omtales videre, spesielt når det gjelder spørsmålet om ansvar. Deretter følger en tematisk tilbakemelding. Kapittelnummer er gjengitt i parentes for å referere til hvilket kapittel det vises til.

Generelt

NOU'en gjenspeiler at utvalget har gjort et viktig og godt arbeid. Utredningen er svært omfattende og synliggjør både store utfordringer og muligheter knyttet til klimaendringene. Utvalget erkjenner at avløpsnettets ikke kan dimensjoneres for å ta unna alt overvann som kan forventes i fremtiden.

Utredningen legger vekt på å infiltrere og fordrøye overvann lokalt og deretter sørge for trygg avrenning til resipient (kalt 3-trinnsstrategien) som den mest formålstjenlige metoden for å tilpasse oss et klima i stadig endring. Plan- og bygningslovens (pbl) viktighet og betydning for fremtidens overvannshåndtering presiseres.

Ovenstående er i tråd med Oslos tanker og planer for overvannshåndtering. 3-trinnsstrategien er allerede godt forankret i *Oslo kommunes strategi for overvannshåndtering* (bystyresak 208/14) og ligger til grunn for videre arbeid med overvannshåndtering i Oslo kommune.

De lovendringene som foreslås i NOU'en vil kunne gi kommunen et bedre verktøy i arbeidet med klimatilpasning og legger et godt grunnlag for oppbyggingen av et åpent overvannssystem.

Oslo kommune stiller seg positiv til store deler av NOU'ens budskap og grunnleggende prinsipper. Imidlertid synes det som at overvannsproblematikken på noen områder er behandlet som tradisjonell avløpshåndtering, der overvann skal i rør. Dette kommer særlig til uttrykk når overvann skal defineres og det erstatningsrettslige ansvarsspørsmålet diskuteres. En tydeliggjøring av planarbeidets og arealbrukens betydning for god og bærekraftig overvannshåndtering betyr at terrengutforming og landskapsarkitektur vil stå for hovedvekten av fremtidens overvannsløsninger. Dette må gjenspeiles enda tydeligere i de bestemmelser som foreslås i NOUen, også utover bestemmelsene i pbl.

Stortingsmelding 33 Klimatilpasning i Norge spesifiserer at «den enkelte innbygger, private eller offentlig foretak, kommunen eller staten har et ansvar for å sikre egen eiendom».

I NOU'en legges det et betydelig ansvar for overvannshåndteringen til kommunen, men også private og statlige aktører må bidra i et samspill. Mest mulig klare linjer og god organisering vil sannsynligvis være avgjørende for at samfunnet skal lykkes med å gjennomføre effektive forebyggende tiltak. Oslo kommune anbefaler at det utarbeides konkrete krav/forslag til organisering av planprosesser og av ansvars- og kostnadsfordeling.

Overvann i planleggingen og gjennomføring av planer (kap 11 og 12)

Styring av arealbruk er kommunens viktigste redskap for å håndtere overvann på en bærekraftig måte. Oslo kommune stiller seg positiv til de endringer og presiseringer som foreslås i pbl, særlig knyttet til håndtering av overvann i planleggingen. De nye mulighetene i regelverket vil kunne bidra til reduksjon av oversvømmelses/- og skadepotensialet som følge av overvannsflom. Regelverket vil legge til rette for å sikre areal med vegetasjon for åpen overvannshåndtering i større grad enn i dag, særlig i de tettest bebygde områdene i Oslo kommune.

Samtidig mener Oslo kommune det er viktig å vise til at en samordning av overvannshåndtering i større grad enn i dag plasseres under pbl sitt virkeområde, og at overvannshensyn må vurderes og avveies mot andre hensyn som pbl ivaretar. Dette vil særlig gjelde i kommune- og reguleringsplanprosessene. Ofte er deler av den tettere byen uten dedikerte flomveier og bygd med omfattende impermeable (tette) flater. I disse byområdene blir det utfordrende å balansere hensynet til overvann opp mot andre viktige og innarbeidede hensyn.

Helhetlig vannforvaltning

Oslo kommune er positiv til utvalgets ønske om å presisere kommunens plikt til å ivareta en helhetlig vannforvaltning i planleggingen i pbl § 3-1. Oslo kommune viser imidlertid til at forslaget om endring av bokstav g i bestemmelsen, der «*energiforsyning*» erstattes med «*utslippsreduksjon*», og «*areal og transport*» erstattes med «*tilpasning til forventede klimaendringer*», endrer hele innholdet i bestemmelsen og ikke lenger vil være dekkende for andre områder i plan- og bygningsloven. Endringene kan altså ikke fullt ut dekke innholdet i den eksisterende bestemmelsen. Vi foreslår derfor at «*utslippsreduksjon*» og «*tilpasning til forventede klimaendringer*» i stedet kommer som et tillegg i den eksisterende bestemmelsen. I bestemmelsen fremgår det ikke klart hva som ligger i uttrykket «helhetlig». Oslo kommune anbefaler derfor at dette utgår, erstattes eller at det defineres hva uttrykket skal innebære.

Utvalgets ønske om å presisere kommunens plikt til å ivareta en helhetlig vannforvaltning i planleggingen, styrkes gjennom tilføyelsen «*områder for vanddisponering*» som underformål til

formålet grønnstruktur i arealplaner (§§ 11-7, 12-5). Oslo kommune anser at dette er en viktig endring som vil kunne bidra til å forenkle fremtidig planlegging av hovedflomveier. I tillegg skal det legges til rette for en arealbruk som ivaretar vannets kretsløp slik at overvann ikke fører til fysisk skade eller forurensning, men kan utnyttes som en ressurs. Utvalgets anbefaling gjør det mulig allerede på kommuneplannivå, og også på reguleringsnivå, å avsette områder for vannhåndtering på overflaten, og ikke som tidligere kun i nedgravde rør. Disse områdene må være flerfunksjonelle, da flom forekommer sjelden og områdene ellers må være både brukertilpasset og tilgjengelige. Oslo kommune mener disse endringen er legger til rette for overvannstiltak uten store kostnader i en eksisterende tettbygd by.

Videre vil endringen også kunne styrke og synliggjøre hvor viktig grønnstruktur er for å håndtere overvann i byer og tettsteder. Endringen legger også til rette for å anlegge nødvendig infrastruktur for overvann.

Utvalget anbefaler at avrenning tas inn som tema i pbl § 11-9. Dette vil kunne bidra til økt sikkerhet i byen da for eksempel vannhastighet kombinert med terrengoverflatens mekaniske styrke, er vesentlig for hvorvidt erosjon kan oppstå eller ikke. Lav mekanisk styrke på overflaten og overvann i høy hastighet kan på kort tid forårsake betydelig erosjon og skader, med andre påfølgende komplikasjoner. Det anbefales at ordet avrenning inkluderes og defineres i ordlisten slik at det klart fremgår hva som menes med begrepet.

Det vises til at utvalget bruker ordet fordrøyning, uten at det presiseres om det er åpen eller lukket fordrøyning. Oslo kommune vil understreke at åpen fordrøyning som oftest gir mer robuste systemer og dekker flere behov i en by der fortetting er høyt prioritert.

Opparbeidelsesplikt og refusjon

- Oslo kommune støtter endringene som er foreslått i pbl kapittel 18 (§§ 18-1, -2, -3). De gir kommunen mulighet til å pålegge tiltakshaver bedre overvannshåndtering enn i dag, og de vil kunne motivere tiltakshaver til å påta seg utbygging av fellesløsninger for overvannshåndtering. Utvalget foreslår endring med ny bokstav i § 18-1 som løsriver overvannshåndtering fra ledningsterminologien. I pbl § 18-1 er det i dag gitt spesifikke begrensninger på hvilken dimensjon rør som kan kreves opparbeidet og refundert, kan ha (dvs rør inntil 305 mm). Utvalget foreslår å oppheve denne begrensningen fordi den kan «virke som en barriere for å tilpasse nye deler av systemet til forventet utvikling i samfunn og klima» Oslo kommune støtter dette forslaget. Det fremkommer ikke om det har blitt vurdert om dette har konsekvenser for de øvrige bestemmelsene i kapittel 18. Det anbefales en slik vurdering.

Kommentarer til foreslått ordlyd for de øvrige bestemmelser i pbl med forskrifter, som ikke omtales ovenfor, følger vedlagt.

Definisjon av overvann (kap 15)

Som nevnt innledningsvis fremhever utvalget 3-trinnsstrategien, med lokal infiltrasjon og fordrøyning og trygge flomveier mot resipient, som den mest formålstjenlige metoden for å håndtere økende nedbør. Sammen med virkemidlene knyttet til planbehandlingen fremheves dermed overvann som en viktig ressurs i vannets kretsløp, og ikke kun som et problem. Dette anses som en viktig og riktig retning å trekke fremtidens overvannshåndtering inn i.

Overvann er i forurensningsloven definert som avløpsvann. Utvalget beholder forurensningslovens definisjon av overvann. Overvannsanlegg defineres følgelig som avløpsanlegg. Definisjonene får stor betydning for om man faktisk vil oppnå de mest risikoreduserende og bærekraftige løsningene og overvannssystemene, hvilket erstatningsansvar anleggseieren vil ha og hvordan overvannstiltakene finansieres.

Det vil være uheldig dersom definisjonen av overvann og overvannsanlegg er knyttet opp mot avløpsbegrepet og forurensningsloven. Dette sett i lys av intensjonen om åpen og ressursutnyttende overvannshåndtering. Hvis man skal følge intensjonen i NOU'en vil det i større grad være landskapsarkitekter som planlegger overvannsanleggene, ikke VA-ingeniører. Forslagene til bestemmelser for planlegging etter pbl og forslagene knyttet til sikkerhet mot flom, taler for at overvannsdefinisjonen ikke bør knyttes til avløpsbegrepet.

Også i fremtiden vil det være lukkede overvannssystemer, men disse skal i større grad fungere i samspill med åpne systemer og vil i stadig mindre grad være knyttet til spillvannsførende ledningsnett. Ved å definere overvann inn i forurensningsloven, vil det implisitt bety at overvann i første rekke er et forurensningsproblem. Overvann *kan* være forurenset, men det må sørges for at overvannet håndteres på en måte som ikke fører til forurensning og/eller at forurenset overvann (som overvann fra veg, parkering, anlegg) gjennomgår rensing. Overvann som føres til avløpsnettet slik at det blandes med spillvann, må betraktes som forurenset avløpsvann. Rent overvann som ledes åpent eller via overvannledning til et vassdrag, mener Oslo kommune ikke kan betraktes som avløpsvann.

Å definere overvann og overvannsanlegg som en del av avløpsvann og avløpsanlegg, og forankre dette i forurensningslovgivningen, vil virke mot sin hensikt og bidra til at problemfokuset knyttet til overvann overskygger ressursutnyttelsen. Oslo kommune mener det kan være mer hensiktsmessig å knytte overvannsdefinisjonen mot annet lovverk enn forurensningsloven. Vannressursloven oppleves da mest naturlig siden nedbør og overvann er en del av vannets naturlige kretsløp.

Utvalget er delt i sitt syn på om det er behov for endring eller presisering av definisjonene i forurensningsloven §21. Forslaget fra Hjelle, Riise og Stenersen til § 21 er som følger:

Med avløpsanlegg forstås anlegg for transport og behandling av avløpsvann.

Med avløpsvann forstås spillvann og overvann. Med spillvannsanlegg forstås anlegg for transport og behandling av spillvann, herunder felles ledning for spillvann og overvann. Med spillvann forstås brukt vann fra sanitærinstallasjoner og industri (sanitært og industrielt avløpsvann). Med overvannsanlegg forstås anlegg for oppsamling, avledning og eventuelt behandling av overvann, herunder felles ledning for overvann og drens vann. Med overvann forstås overflateavrenning som følge av nedbør og smeltevann. Med drens vann forstås vann fra grunnen som avledes for å hindre skader på bygninger, veger, dyrket mark, mv.

Merknader til § 21:

Paragrafen definerer sentrale begreper som benyttes andre steder i loven. I første ledd videreføres definisjonen av avløpsanlegg, mens avløpsvann i annet punktum tilpasses en modernisert språkbruk, ved å benytte begrepet spillvann i tillegg til overvann. Avløpsanlegg omfatter alle typer av anlegg for transport og behandling av avløpsvann. Spillvannsanlegg omfatter, i tillegg til separate spillvannsledninger, også felles ledning for spillvann og overvann. Overvannsanlegg omfatter i tillegg til rene overvannsledninger, også felles ledning for overvann og drens vann.

Oslo kommune anbefaler at første og annet ledd vedtas, men at begrepet overvann erstattes med *forurenset overvann*. Utvalgets forslag til tredje ledd bør på bakgrunn av ovenstående, ikke inngå i forurensningsloven § 21. Oslo kommune mener at flertallets forslag ikke kan vedtas.

Ansvar for skade (kap 19)

NOU'en synliggjør at det er stor uenighet knyttet til det erstatningsrettslige ansvarsspørsmålet. Utvalget foreslår endring av erstatningsregelen i forurensningsloven § 24a.

Utvalgets anbefalinger

1. Skaaraas, Ebeltoft, Kipperberg, Refling og Skofterud anbefaler objektivt erstatningsansvar etter forurensningsloven § 24a for skade forårsaket av avløpsanlegg, uten adgang til ansvarsfraskrivelse, men med unntak for ekstraordinære hendelser.
2. Hjelle, Riise og Stenersen anbefaler også objektivt ansvar etter forurensningsloven § 24a, men kun for skade forårsaket av rene spillvannsanlegg og uten adgang til ansvarsfraskrivelse, og et skyldansvar for skade forårsaket av overvannsanlegg.
3. Hansen anbefaler objektivt ansvar etter forurensningsloven § 24a forårsaket av rene spillvannsanlegg og skade som skyldes utilstrekkelige vedlikehold samt skyldansvar for skade fra overvannsanlegg og for fellesledninger hvor skadene skyldes nedbør.

I NOU'en er ansvar for skade fra overvannsanlegg knyttet opp mot at overvannsdiskonering defineres som avløpsanlegg. Utvalgets Skaaraas m.fl. vil gi eier av overvannsanlegg objektivt ansvar for anlegget uavhengig av om eier er skyld i en skade eller ikke, men gi fritak for skader som følge av ekstraordinære hendelser. Kommentaren til § 24a på s. 252 klargjør at bestemmelsen skal forstås slik at tersklene for hva som er ansvarsfritakende ekstraordinære hendelser vil endre seg med tiden, i takt med økende kunnskaper om klimaendringene og stadig hyppigere og større nedbørsmengder.

Det synes urimelig at anleggseier skal holdes ansvarlig for en skade så lenge anlegget er dimensjonert og vedlikeholdt i henhold til de krav som er gitt. Vi vil måtte forholde oss til økende kunnskap om klimaendringer og stadig hyppigere og større nedbørsmengder i planleggingen, men overvannstiltakene skal være i mange år. Dersom man skal bli holdt ansvarlig for hendelser som blir vurdert på grunnlag av ny kunnskap og ikke den man hadde da anlegget ble bygget, vil det medføre for stor uforutsigbarhet. Denne endringen bør derfor ikke vedtas.

Oslo kommune anbefaler at Hansens forslag vedtas (nr. 3 over), fortrinnsvis for overvann som håndteres i rør. Tatt i betraktning vårt innspill til definisjonen av overvann, stiller vi imidlertid spørsmål ved om det er riktig å knytte ansvarsspørsmålet utelukkende mot avløpsbegrepet og forurensningslovens bestemmelser. Forurensningsloven § 24a utvider ansvaret uforholdsmessig mye, og overvannsanlegg bør ikke omfattes av bestemmelsen. Overvannsskader i framtida vil i mye større grad være knyttet til vann på overflaten eller fra separat overvannsnett og i mindre grad tilbakeslag fra spillvann- eller fellesnett for spillvann og overvann. Dette taler for at bestemmelsen i § 24a ikke er aktuell for alle overvannsskader. Dersom Oslo kommunes innspill over tas til følge, og overvann flyttes ut av avløpsdefinisjonen og forurensningslovens § 21, som nevnt over, vil heller ikke lovens § 24a gjelde, men ansvarsbestemmelsene knyttet til det regelverket definisjonen knyttes opp mot.

De økonomiske konsekvensene ved utvalgets forslag kan bli svært store både for kommunen og private anleggseiere. I merknaden til ny § 16-1 i forurensningsforskriften fremgår det:

«Nødvendige kostnader til kommunale hovedanlegg for overvann kan gebyrfinansieres jf. § 16-1 første ledd... Kostnader utløst av kommunens erstatningsansvar knyttet til kommunale vann-, avløps-, eller overvannsanlegg, er ... ikke endel av kommunens nødvendige kostnader». Dette tolkes til at utvalgets forslag i ansvarsspørsmålet vil resultere i at kommunens erstatningsutbetalinger må tas av kommunekassen og dermed gå utover andre viktige velferdsoppgaver som kommunen er ansvarlig for.

Ansvarsfraskrivelse

Utvalget foreslår i nytt tredje ledd til forurensningsloven § 24a at erstatningsansvar ikke kan fraskrives ved avtale. Ved at man fratar anleggseier muligheter til å fraskrive seg erstatningsansvar, vil man innføre et strengere regime enn det som gjelder i dag.. Så lenge ansvarsfraskrivelsene er rimelige i henhold til avtaleloven § 36, mener Oslo kommune at anleggseier bør kunne ha muligheten til å fraskrive seg ansvar. Forslaget kan også komme til å få videre konsekvenser enn bare avløpsledninger.

Oslo kommune har ansvarsfraskrivelser i sine abonnementsbetingelser. Ansvarsfraskrivelsene omhandler konkrete situasjoner og knytter seg til enkle forholdsregler som abonnentene bør ta. Som eksempel på ansvarsfraskrivelse kan nevnes:

1. *Kommunen er ikke erstatningsansvarlig for skader/tap som følge av avvik i vannkvaliteten, f.eks. misfarget vann, når avviket skyldes varslet arbeid på kommunens vannledninger.*

Når abonnentene blir varslet, blir de anbefalt å vente med å sette på hvit-vasken til etter at arbeidet på kommunens ledninger er ferdig.

2. *Kommunen er ikke erstatningsansvarlig for skader i kjeller / lagerlokaler eller boligareal etter oversvømmelse som skyldes ledningsbrudd, kloakkstopp eller kapasitetsproblemer når skadetilfellene omfatter:*
 - *Bygningsmessig innredning, innbo og løsøre i rom som brukes til varig opphold (boligformål) og som mangler nødvendig godkjenning av bygningsmyndighetene.*
 - *Gjenstander som pga. sin verdi eller andre forhold er uvanlig eller uaktsomt å oppbevare på slike steder*
 - *Varer som er lagret under lagringshøyde 100 mm over gulv*

Oslo kommune synes ikke forslaget til nytt tredje ledd i forurensningsloven § 24a er velfundert. Det kan synes som at utvalget ikke har tilstrekkelig kjennskap til hva slags ansvarsfraskrivelser kommunene har vedtatt, hvilke konsekvenser de har og i hvilken grad de får urimelige følger for abonnentene. Det anbefales derfor at forslaget til nytt tredje ledd i forurensningsloven § 24a ikke vedtas.

Omvendt bevisbyrde

Utvalget foreslår å videreføre omvendt bevisbyrde for skader som omfattes av forurensningsloven § 24a. Oslo kommune opplever at denne regelen har blitt en «sovepute» for forsikringsselskapene og deres takstmenn. Når det har vært et tilbakeslag i en kjeller, konkluderer takstmennene raskt med at årsaken er manglende kapasitet eller vedlikehold på kommunens avløpsledning, og at forsikringsselskapene kan kreve regress fra kommunen. I flere erstatningssaker som er behandlet i kommunen, har det fremkommet at årsaken til skaden er skadelidtes egen ledning.

Kommunen bruker uforholdsmessig store ressurser på å dokumentere tilstanden på skadelidtes avløpsanlegg slik situasjonen er i dag.

Utvalget synes også å glemme at Forurensningsloven § 24a gjelder alle anleggseiere. Også boligeiere kan bli ansvarlig etter denne bestemmelsen.

Det anbefales å se nærmere på bevisbyrderegulene. Det bør holde at kommunen dokumenterer at deres avløpsledning ikke har forårsaket skaden.

Behov for grundigere vurderinger

I lys av våre kommentarer ovenfor anbefaler vi at ansvarsforholdene utredes grundigere før det konkluderes da vurderingene rundt disse fremstår som noe uferdige.

Sikkerhetskrav mot overvannsskader, og eierskap, tilknytningsplikt og regulering av forholdet mellom anleggseier og abonnent (kap 9 og 15)

Nasjonal minimumsstandard i ny bebyggelse

Utvalget foreslår å opprette en nasjonal minimumsstandard med funksjonskrav for overvannshåndtering i ny bebyggelse. Standarden vil forplikte utbyggere og byggherrer og skal forvaltes av kommunene. Kommunene vil også ha mulighet til å definere egne lokale minimumsstandarder. Slike standarder er et godt tiltak mot uønsket utbygging i kritiske områder for overvannshåndteringen. Det bør imidlertid gjøres en vurdering av kravets nytte sett i forhold til kostnadene ved å oppfylle kravet. Nye tiltak kan bidra til å øke eller redusere konsekvensene for eksisterende bebyggelse, dette gjelder både i forhold til hvordan tiltaket plasseres, utformes og hvilke kvaliteter tiltaket utføres med. Nøye vurderinger av faresoner er derfor viktig. I Oslo vil dette bli en viktig og naturlig del i gjennomføringen av flere tiltak nedfelt i Handlingsplan for overvann. I praksis vil overvannstiltakene i ny bebyggelse primært finansieres gjennom grunneierbidrag og/eller økte byggekostnader siden utbygger vil bli pålagt å gjøre tiltak via bestemmelser og krav i plan- og byggesaksbehandlingen. Vi anbefaler at derfor at de økonomiske konsekvensene for utbygger/byggherre bør vurderes og tas hensyn til før standardkrav eventuelt blir implementert. Dette for å hindre at for strenge standardkrav kommer i veien for en ønsket byutvikling.

Sikkerhet for eksisterende bebyggelse

Ved konvertering av kjellere til varig opphold og/eller fullisolerte funksjoner anbefaler Oslo kommune at sikkerhetsklasser for nybygg også vurderes gjort gjeldende for eksisterende bygg. For øvrige konverteringer av bygg i utsatte områder bør det foretas en konkret, lokal vurdering.

Systemgrenser for «kommunalt hovedanlegg for overvann»

Utvalget har foreslått å innføre en tilkoblingsplikt til kommunalt hovedanlegg for overvann jf. forslag til ny § 28-9 i plb. Utvalget har også foreslått en ny § 3a i Vass- og avløpsanlegglova som pålegger eiere av fast eiendom som fører vann til kommunalt hovedanlegg for overvann, å betale overvannsgebyr. I følge utvalgets kommentar til § 3a defineres kommunalt hovedanlegg for overvann som følger: «Med kommunalt hovedanlegg for overvann menes anlegg som er heilt eller delvis eid av kommunen og er allment tilgjengeleg for tilknytning». I utgangspunktet omfatter denne definisjonen alle kommunalt eide overvannsledninger inkl. ledninger tilknyttet anlegg i fri- og rekreasjonsområder samt veianlegg. Det bør også vurderes om det skal etableres kommunalt hovedanlegg for overvann i områder hvor det ikke er mulig å infiltrere vann i grunnen pga. forurensing/nedlagte deponier eller andre tekniske forhold som f.eks. fjell i dagen.

I forbindelse med arbeidet med en eventuell lovendring ber vi om at det redegjøres for om det er opp til kommunen å bestemme hvilke deler av det eksisterende og fremtidige overvannsnett som defineres som kommunalt hovedanlegg, eller om dette skal defineres gjennom for eksempel en statlig veileder til forskriften. Dette vil ha betydning for forutsigbarheten for de kommunale investeringene på det kommunalt eide overvannsnett og kan for eksempel berøre de delene som i dag håndteres som private stikkledninger.

Byggeavstand

Utvalget foreslår også å tilføye et nytt femte ledd til pbl § 29-4 der kravet til byggeavstand til offentlige vann- og avløpsledninger utvides til 4 meter. Oslo kommune mener dette er et godt forslag, men vil anbefale at kravet også gjelder private ledninger. Bekkelukkinger bør da ikke defineres som avløpsanlegg.

Krav for å hindre forurensning (kap 10)

Forurenset overvann er i dag en sentral kilde til dårlig vannkvalitet i byvassdrag, særlig fra vegsluk og anleggsvirksomhet. NOU'en legger til grunn at forurenset overvann bør renses ved kilden. Dette er i tråd med generelle prinsipper.

Avrenning fra veg

Partikkelforensning (suspendert stoff) er en viktig faktor å ta hensyn til, da ulike typer forensninger (miljøgifter) ofte bindes til partikler. NOU'en viser til drift og tømning av sandfang i

tilknytning til veg som et viktig tiltak for å begrense spredning av forurenset overvann. Vegeiers ansvar er presisert og det anbefales et eget kapittel 15c i forurensningsforskriften som regulerer dette. Mye sand i avløpsledninger som i dag fører spillvann og overvann (fellesledninger), i rene overvannsledninger og i spillvannsledninger som følge av at vegsluk er koblet feil, er et stort problem som reduserer kapasiteten på ledningsnett. I ekstremisituasjoner og inntil det er på plass et system for åpne flomveier og fordrøyning er det stort behov for denne kapasiteten til å håndtere nedbørmengdene. Oslo kommune støtter derfor forslaget til eget kapittel i forurensningsforskriften.

Oslo kommune mener at kapittel 15c bør få et utvidet virkeområde. De finpartikulære fraksjonene fanges i liten grad opp av sandfangene, men kan i større grad fjernes ved hjelp av hyppigere veg- og gatefeing. Hyppigere feing kan i sin tur medføre at sandfang kan tømmes sjeldnere. Det bør også gis konkrete føringer på hva som er et akseptabelt partikkelnivå i overvann slik at det er mulig å trekke en grense for når overvann skal regnes som forurenset. Det bør også stilles mer konkrete krav til hva som ligger i *at funksjonen opprettholdes*. Det anbefales at statlige myndigheter avklarer dette. Oslo kommune anbefaler at nytt kap 15c trer i kraft så snart som mulig.

Utvalget skriver også at *kommunen må som i dag, selv regulere påslipp til avløpsnett fra virksomheter, herunder veier, gjennom § 15A-4*. Bestemmelsen utløser imidlertid ingen plikt, men en mulighet for kommunen til å stille strengere krav enn det som er gitt av statlige myndigheter i deres utslippstillatelser. Grensedragningen mellom § 15A-4 og nytt kap 15C bør tydeliggjøres slik at det blir klart hvem som skal stille krav og hvem som skal følge dem opp.

Overvann fra anleggsvirksomhet

Det fremgår av NOU'en at partikler i overvann særlig vil kunne være et problem i områder med anleggsvirksomhet. Forurenset overvann fra anleggsvirksomhet er ofte nedbørsbetinget.

Det bør gis et nytt kapittel i forurensningsforskriften som omhandler utslipp fra anleggsvirksomhet, herunder boring av energibrønner. Det bør gis bestemmelser med tydelige rammer for hva anleggsvirksomheten skal gjøre for å sikre omgivelsene mot forurenset overvann.

Annet

Utvalget skriver på s. 104 under pkt 10.4 at *«Pålegg kan i hovedsak gis i form av krav om rensing og endring av utslippspunkt. I de fleste tilfeller der det vil være aktuelt å gi pålegg om rensing, er overvannet allerede samlet opp og ført til avløpsanlegg»*. Teksten er relatert til forurensningsloven og at Miljødirektoratet i brev 6. mai 2014 instruerer Fylkesmannen til bare å pålegge tiltak i tilfeller der overvann utgjør et problem.

Teksten indikerer at det ikke er behov for å rense overvann hvis det føres til et avløpsanlegg. Forurensningsforskriften definerer avløpsanlegg slik *«Ethvert anlegg for håndtering avløpsvann som består av en eller flere av følgende hovedkomponenter: avløpsnett, renseanlegg og utslippsanordning»*. I "NOU 2010: 9 - Et Norge uten miljøgifter" betraktes avløpsanlegg som en resipient. Det bør komme klart frem at det også kan pålegges å rense overvann som skal samles opp og føres til et avløpsanlegg. Dette vil være i tråd med prinsippet om at forurensningen skal stanses ved kilden.

Overvannstiltak i eksisterende bebyggelse og anlegg (kap 14)

Utvalget foreslår at det opprettes en ny § 22a i forurensningsloven. Bestemmelsen skal gi kommunen hjemmel til å pålegge frakobling av overvann fra offentlig avløpsledning. Utvalget foreslår at bestemmelsen skal lyde slik: *«Når det etter kommunens skjønn er nødvendig å avlaste offentlig avløpsanlegg, kan kommunen pålegge eier av tilknyttet eiendom å koble overvann fra offentlig avløpsledning»*.

Det er positivt at kommunen gis hjemmel til å pålegge frakobling av overvann. I NOUens omtale av overvannsproblemer i eksisterende bebyggelse relateres dette imidlertid nesten utelukkende til avløpsnettets og dets kapasitet eller manglende sådan. Avløpsnettets kapasitet er en utfordring, men det er også av svært stor betydning at byggetiltak over lengre tid (fortetting), og mindre ikke søknadspliktige tiltak (som for eksempel asfaltering av gårdsplasser, avbøtende tiltak som avskjermende voll/mur ol) på enkelteiendommer, har ført til at naturlige dreneringslinjer er endret og avrenningshastighet evt. har økt. Dette fører til at det er overflateavrenningen som skaper stadig større problemer i den eksisterende bebyggelsen, ikke bare avløpsnettets kapasitet. Regelendringer der det å sette opp garasjer under 50 m² ikke er søknadspliktig kan i fremtiden også skape flere slike utfordringer.

Det foreslås ikke bestemmelser som kan avhjelpe konsekvensene av lovlig gjennomførte tiltak (dvs. ikke søknadspliktige) som har ført til endret avrenningsmønster og påfølgende overvannsproblemer i eksisterende bebyggelse. Dette er etter vårt syn en mangel og det bør gis bestemmelser som kan gi kommunen hjemmel til å håndtere disse utfordringene. Oslo kommune anbefaler for øvrig at grunneiers ansvar lovfestes.

Anledning til pålegg om tiltak

Vannressursloven § 7 om tiltak for bedre infiltrasjon i grunnen foreslås flyttet til pbl med ny § 28-9. Det er gunstig at disse bestemmelsene flyttes. Det gjør det enklere for Oslo kommune å legge disse prinsippene til grunn i plan- og byggesaksbehandlingen. Det kan være av stor betydning for gjennomføring av kommuneplan eller reguleringsplan, at kommunen ved forslag til nytt tredje ledd, gis mulighet til å pålegge etablering og drift av overvannsanlegg eller tilknytning til overvannsanlegg på visse vilkår.

Bestemmelsen er imidlertid i hovedsak knyttet opp mot at det gis bestemmelser ved i arealplaner. Av merknaden til annet ledd sies det at pålegg også kan gis for eksisterende bygg eller anlegg, men at dette, som i dagens vannressurslov, begrenses til tiltak som kan opprettholde eller øke infiltrasjon. Bestemmelsen skal ikke kunne brukes til å hindre tiltak som fører til økt avrenningen i et område. Etter bestemmelsen er det ikke nødvendig å iverksette tiltak hvis disse medfører *urimelige kostnader eller ulemper*. Det bør tydeliggjøres hvor grensen for urimelige kostnader og ulemper går.

Oslo kommune støtter at bestemmelsen flyttes fra vannressursloven til plan- og bygningsloven. Vi mener imidlertid at bestemmelsen også bør kunne brukes for å hindre tiltak som vil føre til økt avrenning.

Avledning av overvann til vassdrag (kap 16)

Det er positivt at gjenåpning av vassdrag sees på som et tiltak for å håndtere overvann og at elver og bekker betraktes som en del av systemet for å håndtere overvann. Regnvann og smeltevann er en del av vannets naturlige kretsløp. Dette taler for å trekke overvann ut av avløpsbegrepet.

Det er viktig at vann som ledes til åpne og gjenåpnede vassdrag også fordrøyes og at nedbørfeltets naturlige funksjoner opprettholdes (ref. 16-2-4). Det er positivt at kommunen får vassdragsmyndighet etter vannressursloven § 14, og at samordning mellom denne og plan- og bygningsloven gjøres mer smidig. Videre er det positivt at NVEs bistandsordning til sikrings- og miljøtiltak utvides til å omfatte gjenåpning av bekker.

Kommentar til pbl § 1-8 femte ledd

Det er positivt at kommunen, med begrunnelse i vassdragets kapasitet, kan avsette areal som ikke tillates utbygget langs vassdrag. Endringen vil gi bedre grunnlag for å formalisere og ivareta de viktigste flomveiene i byen. Arealet som er nødvendig å avsette langs vassdraget, vil variere ut fra

vassdragets størrelse, topografiske forhold og hva slags infrastruktur det er snakk om å anlegge, og må vurderes skjønsmessig.

Med vassdrag bør det også menes lukkede vassdrag og dette bør presiseres i merknadsteksten. I dag regnes lukkede vassdrag som ledningsanlegg, og regler om byggegrense på to meter praktiseres. Dette har gitt uheldige konsekvenser, blant annet flomproblemer og at gjenåpning av bekker/vassdrag forhindres. Det må gjøres en skjønsmessig vurdering i hvert enkelt tilfelle, men som Oslo kommune anbefaler at lukkede vassdrag som hovedregel betraktes som vassdrag og ikke som ledningsanlegg.

Det er positivt at det presiseres at overvann som ledes til et vassdrag, er et vassdragstiltak og at aktsomhetsplikten etter vannressurslovens § 5 gjelder.

Avledning av overvann i veier og gater (kap 17)

Det er positivt at det foreslås å tilrettelegge trafikkert gate eller vei for avledning av overvann gjennom arealplan etter nye bestemmelser til pbl. Behovet for trygge flomveier vil øke. Det er spesielt viktig at det utarbeides kriterier for og krav om å tilrettelegge veier som flomveier og at overvann kan håndteres og renses i tilknytning til veien. Det er positivt at Statens vegvesen får ansvar for dette.

Finansiering av overvannstiltak (kap 18)

Utvalget har vurdert flere modeller for å gebyrfinansiere overvannstiltak. Det er to hovedgrunner som taler for et overvannsgebyr:

1. Finansiering av nødvendige overvannstiltak som kommunen må iverksette (for eksempel større flomveier)
2. Et insitament for grunneier til å håndtere overvann på egen eiendom

Utvalget foreslår en selvkostløsning med en fast og en variabel del regulert under vass- og avløpsanleggslova. Det anbefales at kommunen selv utarbeider beregningsprinsipper, men at staten skal bidra med veiledning. Det legges opp til at den variable delen kan endres med tiltak/investeringer som gjøres i det enkelte nedbørfeltet. Det sies videre at en abonnent ikke bør subsidiere andre abonnenter.

En eventuell innføring av overvannsgebyr bør gjøres så enkel å administrere som mulig. Den faste delen av et gebyr er ment å dekke inn pkt. 1. Den variable delen er tenkt å kunne utgjøre insitamentet. Oslo kommune er enig i de overordnede prinsippene knyttet til gebyret. Byene trenger en finansieringskanal for de investeringene man står overfor. Det er også viktig å gi grunneiere et insitament til å gjennomføre lokale overvannstiltak.

Utvalgets forslag synes imidlertid å innebære kompliserte regnestykker og kan komme til å kreve mye administrasjon. Oslo kommune anbefaler at det overvannsgebyret forenkles. Det er videre uheldig å legge ansvaret både for å innføre et gebyr og for å utarbeide beregningsprinsippene til kommunen. Ikke alle kommuner har tilstrekkelig kompetanse til å utarbeide en gebyrforskrift. Lokale forskrifter kan føre til store ulikheter, også mellom nærliggende kommuner, og komme til å oppleves svært urettferdig for kommunenes innbyggere.

Utvalget skriver også følgende: «Overvannsgebyret kan derimot betraktes som betaling for nytten av et velfungerende lokalmiljø og prissettes i henhold til gjennomsnittsbetraktninger og solidaritet». I det man tar betaling for en tjeneste, skapes det også en forventning om at kommunen skal løse problemer som oppstår. Et viktig moment, som peker tilbake på ansvarsspørsmålet omtalt innledningsvis, er hvilket ansvar kommunen får ved å kreve inn et overvannsgebyr. Dette fremgår ikke klart av utredningen og bør belyses bedre.

Overvannshåndtering fra veiarealer

I Oslo og andre større byer og tettsteder vil veiarealene utgjøre en betydelig del av det kommunale hovedanlegget for overvann. De etablerte overvannsledningene under veien vil motta overvann fra tilgrensende eiendommer. Vedlikehold vil bli finansiert med overvannsgebyr som belastes de samme eiendommene. Driften av veien vil tilføre betydelige mengder overvann til det samme systemet. Det er imidlertid foreslått å fritta veieier for overvannsgebyr i forslag til ny § 3a i vass- og avløpsanlegglova. Dette er meget uheldig da veieieren mister insitamentet til å tilrettelegge for mer lokal håndtering av eget overvann. Veieiers ansvar for standardisering, utforming og prosjektering av nye veianlegg er viktig hvis det er ønske om å bygge om veiarealer til flomveier som kan brukes ved ekstreme nedbørshendelser m.m.

Overvannshåndtering fra parker mv

I kapittel 18.5.1 skriver utvalget at «*Parkeringsplasser, torg og parkanlegg er områder som bidrar til avrenning uavhengig av om områdene er bebygde eller ikke. Slike områder bør derfor anses som gebyrsubjekter for overvannsgebyret, uavhengig av om de er i offentlig eller privat eie*».

Oslo kommune anbefaler at parker med vegetasjonsdekker ikke bør anses som gebyrsubjekter, ettersom de er viktige for å infiltrere og fordrøye overvannet.

Utbygger og grunneierperspektivet - Økonomiske konsekvenser og positive virkemidler

Utredningen fastslår at det er den enkelte grunneier/fester som har ansvaret for å håndtere overvann på egen grunn og hindre at oppsamlet overvann fra egen eiendom medfører ulemper for omgivelsene. Det betyr at mye av arbeidet og kostnadene i fremtiden blir lagt på grunneier og eiendomsutviklere. Kommunen er også utbygger, grunneier og eiendomsforvalter.

Til tross for at de foreslåtte tiltakene vil få størst økonomiske konsekvenser for grunneiere, synes det ikke som at grunneierinteresser, foruten Statens vegvesen, er representert i utvalget. Eier av offentlig vei er foreslått unntatt fra bestemmelsen om å betale overvannsgebyr.

Den store utfordringen for mange kommuner er både å oppnå målene om overvannshåndtering og samtidig nå mål om bærekraftig utvikling, mål om full barnehagedekning, tilstrekkelig tilbud av sykehjems- og omsorgsplasser, skoler mv. I likhet med andre presskommuner, som har store utfordringer med overvann, har Oslo kommune i liten grad arealreserver til ulike utbyggingsformål og en stor utfordring med lang planleggings- og byggetid.

Med nye krav til utredninger om overvann vil dette bli enda mer omfangsrikt og ressurs- og kostnadskrevende. En utilsiktet konsekvens av forslagene i NOU'en, kan bli risiko for kostnadsøkning og forsinkelse av samfunnsnyttige bygg.

Utredningen har satt en pris på hva problemene med overvann koster samfunnet og har beregnet økonomiske og administrative konsekvenser av å bygge opp beredskap i vann- og avløpsforvaltningen, men ingen pris på hva forslagene vil medføre av ressurser, kostnader og tidsbruk og tap av produktivitet for forvaltning og eiendomsutvikling i kommuner og hos private utbyggere.

Oslo savner en konkretisering av konsekvenser for grunneiere og eiendomsutviklere i utredningen.

Behov for grundigere vurdering

Gebyrfinansiering kan være en god løsning for tiltak som måtte falle under kommunens ansvarsområde, men alternative finansieringsmodeller og samarbeidsformer bør utvikles for å favne tiltak som måtte falle mer på tvers av ansvarsområder. Vi anbefaler at finansieringsmodellene for overvannstiltak utredes grundigere før det konkluderes..

Vi anbefaler at et eventuelt overvannsgebyr lov/forskriftsfestes på nasjonalt nivå og at beregningsprinsippene legges til grunn i en nasjonal forskrift. De økonomiske konsekvensene både for forvaltningen og utbygger/grunneiere må synliggjøres bedre. Mange overvannstiltak er arealkrevende. Tap av areal som tidligere ble brukt til andre nyttige formål, er en del av kostnaden for en rimeligere og mer robust håndtering av overvannet. Det bør derfor gis mulighet for en viss bruk av gebyrmidler til opparbeidelse av nye flerfunksjonelle areal.

Oslo kommune ber videre om at det gjøres en vurdering av om det er riktig å knytte overvannsgebyret opp mot vass- og avløpsanleggslova.

NOU'en sier lite om virkemidler som mer direkte kan komme grunneiere og eiendomsutviklere til gode. Det kan være støtteordninger og incitament (se til suksessen med elbilene). Slike virkemidler kan sikre motivasjon til å gjennomføre samfunnsnyttige overvannstiltak, særlig der ansvaret er delt på flere aktører, og hvor det ikke er åpenbart hvordan overvannstiltaket kan påvirke risiko for skade i fremtiden. Det viktigste er imidlertid en forenkling og større forutsigbarhet i fremdriften i plan- og byggesaksbehandlingen.

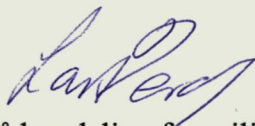
Fordeling av forvaltningsoppgaver (kap 21)

Det er positivt at utvalget anbefaler at staten styrker sin bistand til kommunens arbeid med håndtering av overvann gjennom økt innsats for innsamling av data og informasjonsarbeid.

Det er helt nødvendig at forskning og utvikling på dette fagfeltet styrkes dersom kommunene skal bli i stand til å løse sine oppgaver. Universitetenes og høyskolenes rolle omtales ikke i NOU'en. Det er heller ikke gitt anbefalinger om hvordan dette arbeidet skal styrkes. Som eksempel nevnes behov for forskning på renseløsninger for veivann. Renseløsninger er arealkrevende, og i sterkt urbaniserte områder er arealtilgangen for renseløsninger begrenset. I tillegg må store vannmengder kunne renses på kort tid fordi den raske avrenningen og spekteret av forurensende stoffer er stort. Det er derfor behov for å finne frem til mer arealgjerrige og hurtigrensende metoder for å renses veivann.

Staten bør bidra til en felles kunnskapsplattform med modeller og konsepter for planlegging, gjennomføring, drift og vedlikehold av overvannstiltak. Modeller for risikovurdering, kost/nyttevurderinger, samarbeid om finansiering mm bør inngå. Deling av gode eksempler og forbildeprosjekter vil også være hensiktsmessig.

Det anbefales følgelig at det etableres et formalisert samarbeid mellom stat, kommune og forskingsinstitusjoner.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel

Lan Marie Nguyen Berg

Vedlegg: Kommentarer til lovforslag (kap. 23)

Kopi til: Vann- og avløpsetaten

Innspill til lovforslagene (kap 23)

Henvisning	Endringsforslag	Kommentar
<i>Plan- og bygningsloven</i>		
§ 16-5 Grunneiers rett til ekspropriasjon til atkomst, avløpsanlegg og fellesareal samt parkbelte i industriområde	«Hvor det etter § 18-1 er bestemt at bebyggelse eller opprettelse eller endring av eiendom ikke må skje uten at vei eller avløpsanlegg er lagt, kan grunneieren eller festeren med samtykke av kommunestyret foreta ekspropriasjon til disse formål».	Tilføyelsen støttes.
	«Hvor det er gitt pålegg om tilknytning til vann og avløpsanlegg etter §§ 27-1 eller 27-2, eller forurensningsloven § 23, kan grunneier eller fester med samtykke fra kommunestyret foreta ekspropriasjon til dette formål. Hvor det er gitt pålegg om tiltak etter § 28-9 tredje ledd, kan grunneier eller fester med samtykke fra kommunestyret foreta ekspropriasjon til dette formål».	Nytt fjerde og femte ledd støttes. Dette er en viktig endring som letter grunneiers/festers gjennomføring av tilknytning til vann- og avløpsanlegg
Ny § 27-6 Rett til å ha eksisterende vann- og avløpsanlegg liggende	«Offentlig vann- og avløpsanlegg som lovlig er lagt på privat eiendom har rett til å bli liggende, selv om rettigheten ikke er tinglyst».	En viktig endring som kan få stor praktisk betydning
§ 28-3	«Dersom byggverk kan bli utsatt for skade ved vannsig, overvann, ras eller utglidning fra nabogrunn, kan kommunen tillate at nødvendige forebyggende tiltak foretas på nabogrunnen».	Endringen støttes
§ 28-6	«Gjenfylling kan ikke skje dersom brønn eller dam er påkrevet av hensyn til vannforsyningen, eller overvannshåndtering».	Dette er en viktig endring i bestemmelsen. Det har vært noe usikkert i Oslo kommune om overvannshåndtering er relevant tema i vurdering av om gjenfylling skal/bør pålegges eller ikke
Byggteknisk forskrift (TEK 10)		
§ 15-7	«d) For å hindre tilbakestrømming, skal vannstanden i laveste monterte vannlås og innvendige kummer og tanker minimum ligge 0.9 m høyere enn innvendig topp i hovedledningen, målt i stikkledningens forgreining på hovedledningen. [...] e) For å hindre oversvømmelse av sjøvann til hovedledningen for avløpsvann, må den laveste monterte avløpsåpningen (vannlås i utstyr og vannstand i kummer og tanker) ikke ligge lavere enn den	Å forskriftsfeste kravene støttes. Kravet om 0,9 m sikkerhetshøyde støttes.

	<i>største høyvannstand som fastsettes av kommunen i forhold til kommunens offisielle nullnivå for kartverk og oppmåling.»</i>	
Byggesaksforskriften (SAK10)		
§ 6-4	«g) sikkerhet for godkjent veg-, vann- og avløpsløsning, og <i>håndtering av overvann».</i>	Dette er en klargjørende og viktig endring. Det har vært noe usikkerhet i Oslo kommune om det kan kreves at løsning for håndtering av overvann skal endelig avklares før rammetillatelse gis
Kart- og planforskriften		
§ 5	« <i>Kartgrunnlaget skal omfatte både fysiske og administrative forhold i kommunen, som terrengformer og grunnforhold, vassdrag og avrenningslinjer, bebyggelse og veier, vegetasjon og blågrønn infrastruktur, eiendomsgrenser, adresser og stedsnavn».</i>	Vi er positive til denne endringen, og vurderer det som viktig at også endringene i pbl § 11-7, 11-9 og 12-5 følges opp med endring i kart- og planforskriften.
Forslag til ny forskrift om samordning av vannressurslovens og plan- og bygningslovens regler for behandling av overvannstiltak i tettsteder		
§ 1. Formål	<p>Forskriften skal avklare i hvilke tilfeller ellers konsesjonspliktige overvannstiltak som er tillatt i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven ikke trenger konsesjon etter vannressursloven. I tillegg foreslås en § 2 som inneholder definisjoner, § 3 som inneholder virkeområde og § 4 som sier noe om overvannstiltak som ikke skal konsesjonsbehandles etter vannressursloven.</p> <p>Forskriften skal fremme samordning av regelverk slik at unødvendig dobbeltbehandling unngås.</p> <p>Den er tenkt som en saksbehandlingsforskrift, og den skal angi hvilke vilkår som må være oppfylt for at ellers konsesjonspliktige overvannstiltak, som er tillatt i reguleringsplan, ikke trenger konsesjon etter vannressursloven.</p>	Vi mener det er gunstig at det avklares hva som skal behandles av hvem og hvordan